

Pensioen is eigenlijk heel simpel

DOOR LIES VAN RIJSSEN

Verbindend en analytisch. Die beide competenties zet hij moeiteloos in, in wat hijzelf 'zijn twee deeltijdbanen' noemt. Financial Investigator sprak met Johan Krijgsman, adviseur bij Royal HaskoningDHV en bestuurder bij het pensioenfonds van het bedrijf.

Pensioen kreeg mijn belangstelling toen ik hier in de centrale ondernemingsraad kwam. Ik had me gemeld uit nieuwsgierigheid naar wat er speelde in het bedrijf en naar mijn belangen als werknemer. Het arbeidsvoorwaardelijk overleg kwam op tafel, inclusief de pensioenen. De overgang van eindloon naar middelloon speelde en later, in 2006, de overgang naar een cdc-regeling. Men vroeg of ik in het pensioenfondsbestuur wilde komen. Dat leek me leuk. Ik kwam direct in het dagelijks bestuur, later werd ik voorzitter. Pensioen is een hele leuke mix van rekenkundige elementen, proces en de omgang met mensen. De diversiteit van pensioen boeit me. Ook mijn achtergrond heeft mijn belangstelling bevorderd: mijn vader was vanuit het Gemeenschappelijk Administratiekantoor (GAK) betrokken bij werkloosheids- en ziektebewaakingszaken. Betrokkenheid bij het sociale stelsel in Nederland is me met de paplepel ingegoten.

Pensioen is eigenlijk heel simpel, maar we hebben het prachtig ingewikkeld weten te maken. Het grappige is dat die combinatie me wel past. Als het ingewikkeld wordt, vind ik de uitdaging om er toch mee uit de voeten te kunnen echt leuk. De menselijke factor van pensioen kom je op verschillende fronten tegen. Allereerst in direct contact met deelnemers. Wij doen veel in huis via ons eigen pensioenbureau. Dat gold voor het voormalige pensioenfonds DHV, daarna voor het multi-OPF HaskoningDHV en sinds 1 juli 2018 voor het ondernemingspensioenfonds HaskoningDHV. De menselijke factor speelt ook binnen het bestuur en tussen bestuur en VO, ondernemingsraad en werkgever. Die laatste moeten het als sociale partners eens worden over de pensioenregeling. Als bestuurder kan ik ondersteunend zijn, allerlei zaken toelichten.

Pensioen is een hele leuke mix van rekenkundige elementen, proces en de omgang met mensen.

We maken prognoses en leggen uit dat pensioen flexibel is: mensen kunnen kiezen om eerder of later te stoppen.

Al die mensen die er verschillend in zitten, moeten op de een of andere manier op één lijn komen.

Ik ben erg voor collectief pensioen. Individueel regelen kan, maar daarvoor kennen we pas sinds kort wat betere mogelijkheden, zoals doorbeleggen na pensionering. Maar laat je het over aan mensen zelf, dan betekent dat meestal dat het niet gebeurt. ZZP'ers moeten ingewikkelde vragen beantwoorden als 'heb ik er geld voor over?' en 'wanneer begin ik dan?' Nooit op tijd natuurlijk. Mensen doen dat gewoon niet uit zichzelf als ze 25 zijn. Enig paternalisme is daarom op zijn plaats. Laten we mensen maar helpen tijdig te beginnen zodat ze pensioen en een uitkering hebben tegen de tijd dat ze dat wel belangrijk vinden.

Nog steeds is collectiviteit het fundament onder het stelsel. Prima om het hier en daar te willen bijstellen. Maar zorg dat je het kind niet met het badwater weggooit. Het pensioenstelsel is uiteindelijk bedoeld om armoede onder ouderen te voorkomen. Ook om tijdig met pensioen te kunnen en niet zonder geld te zitten. Veel collega's onderschrijven de zin van collectief pensioen zodra ze er wat meer van weten. Wel zijn de meningen net zo divers als onze achterban van ingenieurs. Ik leg graag uit wat er speelt en hoe de regeling in elkaar zit. Ons ondernemingspensioenfonds heeft nog de omvang dat we gewoon op kantoor belangstellenden voor bijeenkomsten kunnen uitnodigen. Daar komen veel deelnemers en gepensioneerden op af. We maken prognoses en leggen uit dat pensioen flexibel is: mensen kunnen kiezen om eerder of later te stoppen. We geven uitleg over het nieuwe toezichtkader, waarom dat strenger is geworden en wat voor- en nadelen zijn. Als je inzicht geeft, krijg je meestal

waardering en begrip terug. Over het algemeen is er relatief veel belangstelling voor pensioen binnen deze onderneming. Ook bij werkgever en ondernemingsraad.

Naast het bestuurswerk ben ik ingenieur. Ik deed Civiele techniek in Delft en kwam bij DHV na een promotieonderzoek over Remote Sensing. Ik werk sinds jaar en dag op het gebied van water, wateradvies en afvalwaterzuivering. Als er ergens water stroomt, heb ik er meestal wel over geadviseerd. Met de tijd ging pensioen een steeds groter deel van mijn werk uitmaken totdat je eigenlijk kon spreken van twee deeltijdfuncties. Op watergebied werk ik momenteel aan een zeer uitvoerige verbouwing van de afvalwaterzuivering van Dublin. Dat megagrote systeem wordt volledig omgebouwd naar de Nereda-technologie die ontwikkeld is samen met de TU Delft. Nereda's worden wereldwijd verkocht. In de kwaliteitshandhaving speel ik zelf een kleine rol.

Prima dat er nu meer eisen aan bestuurders gesteld worden dan in de jaren negentig. Pensioenfondsen zijn financiële instellingen. Ze moeten zorgen voor het inkomen voor straks. Dat daar voldoende gekwalificeerde mensen aan werken is belangrijk. De beveiliging aan de voordeur is te streng. In ons grote bestuur van acht mensen moet iedereen bij aanvang volledig gekwalificeerd zijn. Het zou goed mogelijk zijn bij een vacature een achtste persoon de tijd te gunnen als aspirant binnen te komen, het vak te leren en opleidingen te volgen. We zijn dan nog altijd met zeven gekwalificeerde ervaren bestuurders.

We hebben een goed pensioenstelsel en kunnen veel behouden. Ik begrijp de voorkeur van bepaalde mensen voor individuele potjes, die je kunt associëren met flexibiliteit. Idealiter zouden ZZP'ers ermee geholpen zijn. Maar omdat die geen eigen bedrijfstakpensioenfonds hebben, niet verplicht pensioen opbouwen en lastig uit zichzelf gaan sparen, werkt het niet zo. Ik pleit ervoor om naast de bestaande constructie ruimte te bieden voor een alternatieve opzet en dan deelnemers te laten uitmaken welk systeem de voorkeur heeft. Het blijft namelijk lastig iets anders te bedenken waarin je wel collectief risico's blijft delen. De aanleiding om na te denken over een nieuw stelsel was dat we moesten laten zien dat pensioen niet zeker is. Met enig chargeren kan je zeggen dat die

In het fiscale kader voor de pensioenopbouw zie ik wel elementen om te vernieuwen. Het huidige kader maakt de uitvoering van pensioen nodeloos gecompliceerd.

Betrokkenheid bij het sociale stelsel in Nederland is me met de paplepel ingegoten.

beweging in ons bedrijf in 2006 al is gemaakt. Er is geen werkgever meer die gaten opvult. Deelnemers en gepensioneerden dragen beleggingsrisico's en langlevensrisico's collectief zelf. Individuele potjes met

Foto: Archief Johan Krijgsman

CV

1993 – heden	werkzaam bij ingenieursbureau Royal HaskoningDHV
1993 – heden	Projectmanager en Senior Adviseur Waterbeheer
2005 – heden	Bestuurder Stichting Pensioenfonds HaskoningDHV (SPHDHV)
2015 – heden	lid dagelijks bestuur SPHDHV
2015 – heden	voorzitter Beleggingsadviescommissie SPHDHV
2010 – 2015	voorzitter Stichting Pensioenfonds DHV (SPDHV)
2006 – 2010	lid dagelijks bestuur SPDHV
1988 – 1993	TU Delft: Onderzoeker Remote Sensing
1983 – 1986	TU Delft: Student-assistent computertoepassing

Afbeelding: Woordwolk.nl

collectieve risicodeling beogen ongeveer hetzelfde. Dit laat zien dat de stelselherziening heel eenvoudig kan zijn als de lijn is 'de uitkomst van je pensioen is niet gegarandeerd, je hebt geen recht op een vaste uitkomst'. Naast: 'Hier bouwen we naartoe op, ons streven is te indexeren, voor dat doel lopen we beleggingsrisico's. De verwachting is dat je je pensioentoezegging krijgt, de onzekerheid daarover proberen we zo goed mogelijk te beheersen'. Leg het zo uit en je hoeft onderaan de streep niets aan het stelsel te veranderen. Dan ontloop je ook die ingewikkelde transitie van een verplichte omzetting.

Dit hoeft de verplichtstelling niet in de weg te staan. Verplichtstelling kan op verschillende manieren. Je kan verplicht in een pensioenfonds zitten, je kan niet switchen tussen pensioenfonds. We hebben bijna geen eindloonregelingen meer, dus de noodzaak om je pensioen mee te nemen bij een baanwisseling is verdwenen. Het is dus niet erg als je naar een andere branche vertrekt en volgens daar geldende kaders verder pensioen opbouwt. Je krijgt waar je recht op hebt in je nieuwe werk en behoudt wat je had.

Toeslagverlening is wel een punt. Ook daar geldt strenge regelgeving. Juist om niet na een jaar al te hoeven korten, moest de toeslagdrempel omhoog. Tegelijk moeten we ruimere buffers aanhouden. Dat is misschien té prudent.

Pensioen is eigenlijk heel simpel, maar we hebben het prachtig ingewikkeld weten te maken.

Ik ben erg voor collectief pensioen. Individueel regelen kan, maar daarvoor kennen we pas sinds kort wat betere mogelijkheden, zoals doorbeleggen na pensionering.

Er is breedspakig veel onenigheid over. Vandaar ook mijn pleidooi om bij een stelselherziening een alternatief te bieden waarbij deelnemers met elkaar uitmaken welk stelsel we kiezen.

In het fiscale kader voor de pensioenopbouw zie ik wel elementen om te vernieuwen. Het huidige kader maakt de uitvoering van pensioen nodeloos gecompliceerd. Dat gaat niet alleen over de regeling en de fiscale ruimte. Er zou enorm veel verbeteren door een pensioenuitkering bij vervroeging te belasten conform de belastingregels na AOW-datum. Het maakt feitelijk niet uit wanneer dat geld uitgekeerd wordt, daarvóór of daarna, mensen krijgen net zo veel uit de pot. De fiscus kan zeggen 'jouw tweedaagse deeltijdpensioen, dat eerder wordt uitgekeerd, belasten we tegen de tarieven van pensioenuitkeringen. Wat je verdient in je andere deeltijd functie belasten we volgens het kader waarin het anders ook zou vallen. Dan kan je echt flexibel met je pensioen omgaan. Nu is die flexibiliteit pro forma want de fiscus zet er een enorme rem op. Dat houdt mensen tegen de flexibiliteit van hun pensioenregeling te benutten. Maak het fiscale kader soepeler passend bij wat een pensioenregeling biedt.

Is er leven naast water en pensioenen? Ik ben workaholic. De combinatie werk-pensioenen vraagt veel. Maar ik ben ook een familiemens. Wij gaan graag op bezoek of uit in de stad. Zaterdag lees ik lekker rustig een krantje, de Volkskrant en - vanwege het pensioenfonds - het FD. «

Het pensioenstelsel dient om armoede onder ouderen te voorkomen;

Maak duidelijk dat pensioen onzeker is;

Laat deelnemers kiezen hoe we het stelsel aanpassen;

Individuele potjes zijn niet per se nodig;

Vernieuw het fiscale kader zodat mensen werkelijk flexibel met pensioen kunnen.